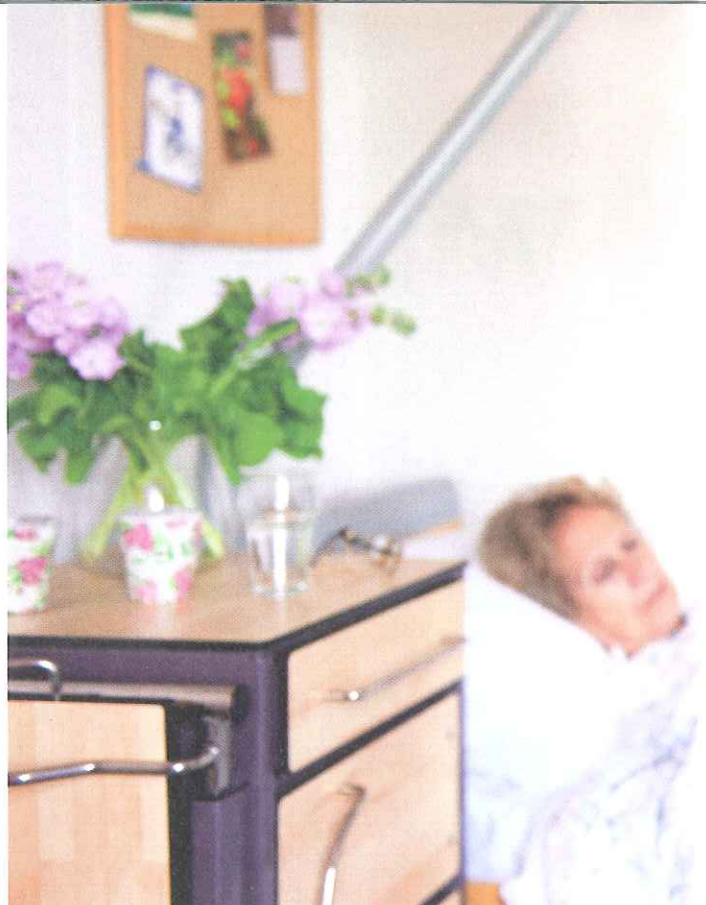

MOREEL BERAAD

Een thuiszorgteam wil deze keer met behulp van een Moreel Beraad nadenken over een mevrouw die om euthanasie vraagt. Dergelijke verzoeken komen de laatste tijd vaker voor. De medewerkers willen graag met elkaar nadenken of dat met hun geloofsovertuiging overeenstemt en wat je te doen staat als je bezwaren hebt tegen euthanasie.

TEKST MARCELLE MULDER * | FOTO SHUTTERSTOCK

In hoeverre ga je mee met een euthanasieverzoek van je cliënt als je als verzorgende bezwaren tegen euthanasie hebt?

Jij bent tegen euthanasie maar je cliënt is voor

De mevrouw in kwestie krijgt sinds zes weken thuiszorg. De curatieve behandeling tegen longkanker is toen omgezet in palliatieve zorg thuis. Drie weken geleden zei ze tegen medewerker Marianne dat ze euthanasie wil. Marianne heeft op grond van haar geloofsovertuiging bezwaren tegen euthanasie. Zij vraagt zich af of ze dat aan mevrouw mag laten weten. Ook met de andere leden van het team praat mevrouw wel over haar wens en sommigen van hen hebben daar ook moeite mee. Ze vragen zich af of ze de keuze hebben om te stoppen met hun bijdrage aan de zorg als mevrouw werkelijk euthanasie wil. Is er ruimte voor het uiten van hun bezwaren? Wat is de rol van de thuiszorg bij een euthanasieverzoek? In hoeverre ga je mee met wat een cliënt wil?

ACHTERGROND

Dit Moreel Beraad draait dus om de vraag van Marianne: 'Mag ik mevrouw laten weten dat ik bezwaren heb tegen euthanasie?' We onderzoeken deze vraag deze keer op een socratische manier, dat wil zeggen dat de deelnemers worden uitgedaagd om hun eigen kennis en ervaring te onderzoeken. De teamleden stellen elkaar eerst verhelderende vragen. Of de familieleden achter haar euthanasieverzoek staan? Haar man stemt er in ieder geval mee in. Ook is er een gesprek geweest met haar huisarts, maar over de uitkomst van dat gesprek weten ze op dit moment niets. De achtergrond van haar wens is dat ze erg bang is voor lijden en dat ze zelf wil bepalen wanneer dat genoeg is geweest. Dankzij de goede pijnmedicatie die mevrouw nu krijgt is ze minder bang voor die pijn en dat lijden, maar dat heeft

haar wens tot levensbeëindiging niet veranderd.

ANDERE MENINGEN

Iedereen in de groep krijgt nu de gelegenheid hardop antwoord te geven op Mariannes vraag. Mariska steekt van wal en zegt dat ze vindt dat het een serieuze, reële vraag van mevrouw is. Ze wil daar met respect naar luisteren en haar uitleg geven over de mogelijkheden die er wellicht zijn via haar huisarts. Ze zou ook zeggen, dat ze het persoonlijk lastig vindt, omdat ze er anders in staat. Ze zou het wel bij zichzelf laten. Ze zou zeggen dat lijden volgens haar geloofsovertuiging een bedoeling heeft en dat wij niet weten wat die bedoeling is, maar God wel. Misschien heeft ze nog veel te geven volgens Gods plan. Corry vindt dat de keuze bij de cliënt ligt. Ook al is ze het er niet mee eens,

Corry vindt dat ze niet medeverantwoordelijk is voor de keuze van de vrouw als ze er met haar over praat en haar respecteert in haar wens

ze respecteert haar keuze. Ze vindt dat ze niet medeverantwoordelijk is voor de keuze van de vrouw als ze er met haar over praat en haar respecteert in haar wens. Ze wil er voor de vrouw zijn, ook als zij iets wil waar Corry niet achterstaat.

Jolanthe voegt daaraan toe dat ze zich medeverantwoordelijk voelt als ze haar zorg blijft geven en als ze het daar met haar over heeft. Haar persoonlijke mening is dat je niet eigenmachtig mag beslissen over het einde van je leven. En ze vindt ook dat ze niet mag helpen als iemand dat wil. Helpen begint voor mij bij luisteren en meedenken. Als ze haar zou vragen of ik haar wil helpen de kleren uit te zoeken voor na haar dood, dan zou ze dat niet doen. Ze denkt dat ze dat niet kan.

Afra begint met te zeggen dat ze het echt lastig vindt. Ze gelooft niet dat ze uit zichzelf zou zeggen wat haar mening is over euthanasie. Ze zou zich op de vlakte houden, neutraal blijven. Als ze met haar mee zou leven, zou ze toch het gevoel krijgen in haar wens mee te gaan. Maar ze vindt het ook niet nodig haar te vertellen hoe ze erover denkt. Alleen als de vrouw ernaar vraagt, zou ze zeggen dat ze vindt dat je niet zelf kunt beschikken over je leven. En wie weet ontstaat dan een gesprek.

Dat heeft ze wel eens meegemaakt. De cliënt vertelde toen hoe hij het zag en zij vertelde hoe zij het zag. Ze hoefden elkaar niet te overtuigen, dat maakte het mooi.

Franka is van mening dat je heel voorzichtig moet zijn met wat je zegt. Tenslotte is het niet haar leven. Haar ervaring is dat buitenstaanders de neiging hebben het altijd beter te weten en hun mening niet onder stoelen of banken te steken. Maar de situatie waarin de vrouw verkeert kan de vrouw alleen zelf navoelen. Franka vindt dat ze niet hoeft te zeggen wat ze ervan vindt. Dat beslist de vrouw zelf, zij kan haar alleen maar ondersteunen.

Samira is heel benieuwd naar de achtergrond van de vraag van de vrouw. Waarom zou ze dat willen? Zijn er medische redenen? Is ze bang om te stikken? Het is vast niet zomaar, dat ze dit vraagt. Wat kan ze haar bieden? Wat kan het team voor haar doen zodat ze niet bang hoeft te zijn? En dan hoopt ze dat de euthanasie eigenlijk helemaal niet hoeft. Alessandra heeft een euthanasiegeval bij een meneer meegemaakt en is daardoor tot de overtuiging gekomen dat als iemand zoiets wil, de keuze voor hem al vaststaat. Daar heeft haar persoonlijke mening dan niet zo veel aan toe te voegen. Ze respecteert de wens van

de cliënt en gaat er niet meer over in gesprek. Ze had er begrip voor dat die meneer niet langer kon leven met dit lijden en ze is erbij gebleven.

ER VOOR IEMAND ZIJN

Uit deze reacties blijkt dat er veel verschillende antwoorden zijn te geven op de vraag in hoeverre je eigen mening over euthanasie mee mag spelen in de zorg. Sommigen vinden dat er in ruime mate plaats moet zijn voor hun bezwaren tegen euthanasie. Anderen vinden dat je persoonlijke opvattingen de zorg voor de vrouw niet mogen beïnvloeden. Sommigen zouden over hun mening praten, anderen alleen op verzoek en weer anderen helemaal niet. Voor Marianne is duidelijk dat ze niet alleen staat in haar zoektocht. Ze merkt op dat ze eigenlijk heel weinig van euthanasie afweet en er sowieso over wil gaan lezen. Verder staat nu voor haar vast dat ze met mevrouw in gesprek wil blijven en er voor haar wil zijn, hoe het ook zal lopen. 'Ik vind het heel moeilijk maar ik doe het wel.' De kern ligt voor haar bij de balans tussen 'trouw zijn aan jezelf en mevrouw erkennen en steunen in haar keuze.' ■

* Marcelle Mulder, humanistisch raadvrouw, www.curamea.nl.